

Ainevaldkond: sotsiaalsained

1. Valdkonnapädevus

Sotsiaalsainete pädevusega taotletakse õpilase toimetulekut iseendaga, suutlikkust toimida lähikonnas, valmisolekut ja oskust olla aktiivne ning vastutustundlik kodanik, oskust mõtestada ühiskondlikke suhteid mineviku ühiskonnades lähtuvalt ajaloolisest kontekstist ja üldinimlikest väärtustest.

Sotsiaalsainete õpetamise kaudu taotletakse, et põhikooli lõpetaja:

- 1) tunneb huvi kogukonna, rahva ja maailma arengu vastu, mõistab ühiskonnas toimunud ja toimivate muutuste põhjusi, tagajärgi ja seoseid;
- 2) tunneb huvi enda arengu vastu, hindab ennast adekvaatselt, analüüsib oma võimalusi, usub endasse ja kavandab oma tulevikku, võtab eakohase vastutuse oma tuleviku kujundamise eest, väärtustab loovust ja ettevõtlikkust ning arendab endas neid omadusi ja pädevusi;
- 3) austab demokraatiat ja inimõigusi, teab oma õigusi ja kohustusi, järgib seadusi, üldinimlike väärtusi ja üldtunnustatud käitumisnorme, kujundab oma arvamuse ning on vastutustundlik ja aktiivne ühiskonnaliige, on lojaalne Eesti riigile;
- 4) valdab infootsimise meetodeid, hindab kriitiliselt allikate usaldusväärsust ja teabe sisu;
- 5) väärtustab teaduspõhist maailmapilti ja kujundab enda seisukoha;
- 6) aktsepteerib inimeste individuaalseid erinevusi, kultuurilist ja maailmavaatelist mitmekesisust, suhtub neisse sallivalt, kui need pole inimväärikust alandavad või inimsusevastased;
- 7) tunnetab oma rolli Eesti kultuuripärandi hoidja ja kandjana, väärtustab inimkonna kultuuripärandit ja aktsepteerib kultuurierinevusi;
- 8) hoolib endast ja teistest, järgib tervislikke eluviise, käitub turvaliselt enda ja teiste inimeste suhtes, hoiab keskkonda, on teadlik tarbija.

2. Ainevaldkonna õppeained (loetelu)

Sotsiaalvaldkonna õppeained on ajalugu, ühiskonnaõpetus ja inimeseõpetus.

I kooliaste (tunnijaotus aineti ja klassiti)	II kooliaste (tunnijaotus aineti ja klassiti)	III kooliaste (tunnijaotus aineti ja klassiti)
1. klass: 1 inimeseõpetus 3. klass: 1 inimeseõpetus	5. klass: 1 ajalugu, 1 inimeseõpetus 6. klass: 2 ajalugu, 1 ühiskonnaõpetus, 1 inimeseõpetus	7. klass: 2 ajalugu, 1 inimeseõpetus 8. klass: 2 ajalugu, 1 inimeseõpetus 9. klass: 2 ajalugu, 2 ühiskonnaõpetust

3. Ainevaldkonna kirjeldus (suurde kasti) ja õppeainete kirjeldused (ühte läheb aine nimetus ja kõrval kasti õppeaine kirjeldus; õppeainete kaste võite juurde teha või maha võtta)

Sotsiaalsainetes käsitletakse inimese ja ühiskonna toimimist minevikus ning tänapäeval.

Sotsiaalsainete vahendusel kujundatakse õpilastes oskusi näha ühiskonna arengus põhjuse-tagajärje seoseid ning teha teadlikke valikuid, lähtudes ühiskonnas kehtivatest

väärtustest ja moraalinormidest. Õppe vältel kujundatakse õpilastes tahet toimida kõlbelise ja vastutustundliku ühiskonnaliikme ning isiksusena.

Sotsiaalainete pädevusega taotletakse toimetulekut iseendaga, lähikonnas ning ühiskonnas. Kodanikuks olemist määratletakse kui võimet tegutseda vastutustundliku kodanikuna ja osaleda ühiskonnaelus.

Sotsiaalse pädevuse ruumilisele haardele lisandub ajaline/ajalooline mõõde.

<https://projektid.edu.ee/pages/viewpage.action?pageId=191075358>

ajalugu

Ajaloo õppimise käigus omandatakse pädevused, mis on vajalikud oma elu korraldamiseks ajaloo teaduse toel ühiskonnale omases ajaloolises kultuuris.

Ajalooõpetus toetab ajaloolise mõtlemise kujunemist. Ajalooline mõtlemine tähendab suutlikkust märgata tähenduslikkust ajaloos, oskust kasutada esmaallikaid tõendusmaterjalina, tunda ära muutusi ja ajaloosündmuste järjepidevust, analüüsida põhjusi ja tagajärgi, tajuda ajaloolist konteksti ja mõista ajalooliste tõlgenduste eetilist mõõdet.

Ajaloo õppimist alustatakse sissejuhatusest ainesse. Ajalooõpetuses omandavad õpilased kultuuriruumis ning ajaloolises keskkonnas orienteerumiseks vajalikke teadmisi ja oskusi. Õpilasi suunatakse uurima, teadvustama, analüüsima, kriitiliselt hindama ning tõlgendama minevikus aset leidnud sündmusi ja protsesse, nende seoseid omavahel ja tänapäevaga ning ajaloosündmuste erineva tõlgendamise põhjusi.

Põhikooli ajalooõpetus on kronoloogilis-temaatiline. Õppeaine algab sissejuhatava algõpetusega ning jätkub muinas- ja vanaaja, keskaja, uusaja ning lähiajaloo õppimisega.

Eesti ajalugu õpitakse lõimituna maailma ajaloo kursusesse. Ainekavas eraldi esitatud Eesti ajaloo teemasid käsitletakse põhjalikult ja süsteemselt ning tõmmatakse paralleele maailma ajalooaga. Käsitluse põhimõtte on liikumine lähemalt kaugemale, alustades kodukoha ajaloost, kus on oluline luua käsitletava teema ja paikadega isiklik seos.

Ajalooõpetusel on kronoloogiline, poliitiline, majanduslik, sotsiaalne, kultuuriline ja ideede dimensioon. Põhikoolis tähtsustatakse õpilasele jõukohast, inimesekeskset ajalookäsitlust, eluolu ja kultuuri teiste ajalooõpetuse

	<p>dimensioonide ees. Maailma ajalugu käsitletakse valitud teemade kaudu, millega ei taotleta ajaloo perioodidest tervikpildi kujunemist.</p> <p>Tähtis on luua seosed mineviku ning nüüdisaja ajaloosündmuste ja -nähtuste vahel ning kujundada arusaam, et minevikku pöördumata on raske mõista tänapäeva.</p> <p>Õpitakse väärtustama kohalikku kultuuripärandit, inimeste iseotsustamise õigust ja vabadust, analüüsima eetilisi valikuid ja mõistma hukka agressiooni ja okupatsiooni ning kõiki inimsusevastaseid kuritegusid.</p>
<p><i>inimeseõpetus</i></p>	<p>Inimeseõpetuse eesmärk on toetada õpilase sotsiaalsete ja emotsionaalsete oskuste arengut, õppides ennast tundma, vastutustundlikult oma suhteid kujundama, olema terviseteadlik, aus, hooliv ja õiglane.</p> <p>Inimeseõpetuses käsitletakse inimest ja tema sotsiaalset keskkonda tervikuna.</p> <p>Väärtuskasvatus ja hoiakute kujundamine toimub üksteist mõistvas õhkkonnas ning on suunatud õpilaste positiivse mõtlemise arendamisele oma arengu- ja toimetulekuvõimaluste üle. Soodne sotsiaalne õppekeskkond toetub eelkõige õpilaste isikupära ja isiklike seisukohtade austamisele, võimaluste tagamisele vabaks arvamusevalduseks, initsiatiiviks, osalemiseks ja tegutsemiseks nii üksi kui ka koos teistega.</p> <p>Õppetegevused muutuvad põhikooli kolme kooliastme jooksul lihtsamatest keerukamateks, ent peavad olema õpilasele mõistetavad ja tähenduslikud ning toetama arusaama õpitava vajalikkusest. Inimeseõpetuse võtmeteemasid käsitletakse igal kooliastmel, arvestades arengulist käsitlust. Inimeseõpetuses võib teemasid käsitleda nii üksteisele järgnevatena kui ka integreerituna, et saavutada oskuste, teadmiste ja väärtuste põhjal õpitulemused.</p> <p>Õpitavat käsitletakse võimalikult igapäevaeluga seonduvalt, kusjuures õppes on olulisel kohal aktiivõppemeetodid.</p>
<p><i>ühiskonnaõpetus</i></p>	<p>Ühiskonnaõpetus aitab õpilasel arendada ettevõtlikkust ning kujuneda ennast teostavaks, kaasinimesi arvestavaks, sotsiaalselt pädevaks ja toimetulevaks ühiskonnaliikmeks.</p> <p>Ühiskonnaõpetuse tunnis omandatud teadmised, oskused ja hoiakud seostuvad tihedalt teistes õppeainetes (ajaloos, geograafias, inimeseõpetuses jt) õpituga, olles aluseks elukestvatele õppele.</p>

	<p>Põhikooli ühiskonnaõpetus käsitleb kõige üldisemal kujul ühiskonna toimimist, kodaniku seoseid ühiskonna põhivaldkondadega (majanduse, poliitika ja õigusega), ent ka suhteid erinevate sotsiaalsete rühmadega.</p> <p>Ühiskonnaõpetusel on tähtis koht õpilaste väärtushinnangute ja hoiakute kujunemises.</p> <p>Ühiskonnaõpetuse eesmärk on praktiliste ülesannete, probleemide analüüsimise ja ainealaste põhimõistete omandamise kaudu saada tervikpilt ühiskonna toimimisest. Tähtsal kohal on igapäevaeluga seonduvate probleemide lahendamine ning asjatundlike otsuste tegemise oskuste kujunemine, mis aitab õpilasel ühiskonnas toime tulla. Nii kujuneb õpilasel tervikpilt ühiskonnast, kus teadvustatakse inimtegevuse ja looduse vastastikust mõju ning väärtustatakse jätkusuutlikku eluviisi.</p>	
<p>4. Lõimingu korraldamine ainevaldkonnas</p>		
<p>I.Üldpädevuste kujundamine</p>	<p>II.Lõiming ainevaldkondadega</p>	<p>III.Läbivad teemad</p>
<p>1-väärtuspädevus 2-sotsiaalne pädevus 3-enesemääratluspädevus 4-õpipädevus 5-suhtluspädevus 6-matemaatikapädevus 7-ettevõtlikkuspädevus 8- digipädevus</p>	<p>1-keel ja kirjandus 2-võõrkeeled 3-matemaatika 4-loodusained 5-sotsiaalsained 6-kunstiained 7-tehnoloogia 8-kehaline kasvatus</p>	<p>1-Elukestev õpe ja karjääri planeerimine 2-keskkond ja jätkusuutlik areng 3-kodanikualgatus ja ettevõtlikkus 4-kultuuriline identiteet 5-teabekeskond 6-tehnoloogia ja innovatsioon 7-tervis ja ohutus 8-väärtused ja kõlblus</p>
<p>Lõimingu korraldus (<i>sh seotus meie lõiminguplaanidega, tuua välja lõiminguprojektide nimed, millega on see valdkond seotud ja mis ained valdkonnas on seotud</i>):</p> <p>Sotsiaalainetes käsitletakse inimese ja ühiskonna toimimist minevikus ning tänapäeval.</p> <p>Valdkonnasisese lõimingu taotletakse, et õpilane areneks terviklikuks isiksuseks, kes suhtub endasse ja teistesse positiivselt, arvestab kaasinimesi, lähtub oma tegevuses üldinimlikest väärtustest ning märkab ja mõistab ühiskonnas toimuvat.</p> <p>Ajaloo rikastab õpilaste maailmapilti ainetevaheline lõiming ning lähedaste teemade lõimitud käsitlemine, lähtudes erinevatest aspektidest.</p> <p>Inimeseõpetus lõimib õppesisu kõigis kooliastmetes, toetades õpilase toimetulekut eakaaslaste hulgas, peres, kogukonnas ja ühiskonnas.</p> <p>Sotsiaalainete valdkonnas toimub lõiming teiste ainevaldkondadega meie koolis välja töötatud lõiminguprojektide abil:</p>		

Ajaloo lõiminguprojektid	
Klass	Projekti nimi ning eesmärk
6.klass	<p>“<u>Antiikkultuur</u>” - lõimib kunstiainete (kunst), keelte ja kirjanduse (kirjandus) valdkonnad. Õpilane oskab õppetekstist leida kõige olulisemat infot, et võrrelda tänapäeva kultuuri antiikkultuuriga. Õpilane demonstreerib õppesisust arusaamist informatiivse plakati koostamisega.</p> <p>“<u>Ökosüsteemid</u>” - lõimib kunstiainete (kunst, käsitöö ja tehnoloogia), loodusteaduste (loodusõpetus), keelte (vene, inglise, prantsuse ja soome) valdkonnad. Õpilane tutvub erinevate ökosüsteemidega, teab nende eripärasid ja oskab neid kirjeldada.</p>
7. klass	<p>“<u>Spordialad</u>” - lõimib kunstiainete (kunst), matemaatika, keelte (inglise, prantsuse) ja kehalise kasvatuse valdkonnad. Õpilane on tutvunud erinevate spordialadega ning lähtuvalt teadmistest organiseerib koostöiselt spordipäeva.</p> <p>“<u>Ladina-Ameerika</u>” - lõimib kunstiainete (kunst ja muusika), kehalise kasvatuse ja keelte (eesti) valdkonnad;</p> <p>“<u>Viikingid</u>” - lõimib kunstiainete (kunst ja tehnoloogia), loodusteaduste (loodusõpetus ja geograafia), keelte (võõrkeeled) ja matemaatika valdkonnad. Õpilane tutvub viikingite kultuuriga, kaardistab nende koha ja tähtsuse Euroopa ajaloos. Õpilane oskab teha koostööd klassikaaslastega plakati või esitluse valmistamisel.</p>
8. klass	<p>“<u>Tööstusrevolutsioon</u>” - lõimib kunstiainete (kunst, käsitöö ja tehnoloogia) ja loodusteaduste (keemia, füüsika ja bioloogia) valdkonnad;</p>
Inimeseõpetuse lõiminguprojektid	
7. klass	<p>“<u>Suhted</u>” lõimib sotsiaalvaldkonna, keele ja kirjanduse valdkonna (kirjandus), keelte valdkonna (inglise keel) ja kunstivaldkonna (kunstiõpetus). Lõiminguprojekti eesmärk on arendada õpilases oskust märgata ja analüüsida kirjandusteosele tuginedes</p>

	tegureid, mis mõjutavad inimestevahelisi suhteid.
8. klass	<p>“Tervislik eluviis” lõimib sotsiaalvaldkonna (inimeseõpetus), kunstiained (kunstiõpetus), loodusainete valdkonna (füüsika) ja kehalise kasvatus valdkonna (liikumisõpetus). Lõiminguprojekti eesmärk on anda õpilasele vajalikud teadmised ja oskused analüüsima tegureid, mis mõjutavad inimese tervisealaste otsuste mõjutajaid ning inimese kehalise aktiivsuse ja toitumise mõju tema tervisele.</p>
Ainevaldkondlikud hindamise erisused (siin tuua välja, kuidas ainet hinnatakse ja kas on aineti ka erisusi)	
<p>Õppesisu valib aineõpetaja arvestusega, et kooliastmeti kirjeldatud teadmised, oskused ja hoiakud, üld- ja valdkonnapädevused ning õpitulemused oleksid saavutatavad.</p> <p>Ajaloos hinnatakse õpilaste teadmisi ja oskusi tähtsamate ajaloosündmuste ja -nähtuste analüüsi nõudvate ülesannete kaudu. Allikaanalüüsi puhul hinnatakse allikast olulise info leidmist, selle tõlgendamist ja võrdlemist, kommenteerimist ning usaldusvärsuse üle otsustamist. Arutluse puhul hinnatakse kirjutise vastavust teemale, ajastu- ja teemakohaste faktide teadmist, võrdlemise, seoste loomise ja järelduste tegemise oskust ning isikliku suhtumise väljendamist põhjendatud argumentide toel. Ajaloos hinnatakse II ja III kooliastmes numbriliselt.</p> <p>Inimeseõpetuses hinnatakse õpilaste teadmisi ja oskusi ning nende seostamise oskust. Õpilase hoiakuid ja väärtushinnanguid mõõdetakse ja tagasisidestatakse vaatluse, õpilase antud hinnangute ja otsustuste ning juhtumianalüüsi alusel. Inimeseõpetust hinnatakse II kooliastmes ja 7. klassis mitmeeristavalt ning 8. klassis numbriliselt.</p> <p>Ühiskonnaõpetuses hinnatakse arutlusoskust, erinevate allikate, sh õigustekstide tõlgendamist ja analüüsi, ühiskondlike probleemide analüüsi ja oma seisukoha kujundamise ning selle põhjendamise oskust; aga ka kodanikuvalmidust ja -vastutust ühistegevuses osalemise, ühiskonnaliikmele kohustuslike toimingute, sh vajalike dokumentide täitmise oskuse jt eakohaste ülesannete kaudu. Väitluses hinnatakse oskust kuulata aktiivselt teise poole väiteid ning oskust esitatud väidetele tõendus põhiste argumentidega vastata. Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest, hindamise nõuded ja korraldus, sh mittenumbrilise hindamise kasutamine ja mujal õpitu arvestamine täpsustatakse kooli õppekavas. Ühiskonnaõpetust hinnatakse II kooliastmes mitmeeristavalt ning 9. klassis numbriliselt vastavalt kooli hindamisjuhendile.</p> <p>Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest ja TFK hindamisjuhendist. Kooli hindamisjuhend</p>	
Õppekorralduse erisused (ehk õppe kavandamine ja korraldamine) (kas on mingeid korralduslikke erisusi meie kooli eripärast tulenevalt):	

Sotsiaalainete valdkonnas toimub lõiming teiste ainevaldkondadega. Tundides rakendatakse mitmekesiseid aktiivõppemeetodeid, näiteks juhtumite analüüsimist ja lahendamist, rollimänge, pööratud klassiruumi ja mosaiikõpet. Kõigi sotsiaalvaldkonna õppeainete seisukohalt on tähtis koostööoskus ja töötamine rühmas.

Ajalugu õppides omandavad õpilased kultuuriruumis orienteerumiseks olulisi teadmisi oma kodukoha ja maailma minevikust ning kultuuripärandist. Aine vahendusel suunatakse õpilane teadvustama, analüüsima ja kriitiliselt hindama ning tõlgendama minevikus aset leidnud sündmusi ja protsesse, nende omavahelisi seoseid ja seoseid tänapäevaga ning ajaloosündmuste erineva tõlgendamise põhjusi.

Inimeseõpetuses on oluline osa õpilaste eneseanalüüsil ja arutelul eakaaslaste grupis. Tervisekasvatuse läbiviimisel tehakse koostööd kooli meditsiinitöötajatega, toimuvad praktilised tööd.

Ühiskonnaõpetuses käsitletakse päevakajalisi teemasid soodustamaks ühiskonnaprotsesside mõistmist. Tundides käivad külalisesinejad väljastpoolt kooli.

Õppekeskkonna erisused (*mis keskkondades õppetöö toimub, siia ka meie eripära, nt AHHAAs vms*)

Õppetöö toimub klassis ja väljaspool kooli ruume.

Õppekäigud

Aktiivõppeprogrammid

Praktiline õpe.

Väliskülalised

Ajaloos külastatakse erinevaid kultuuripärandiga seotud hooneid ning asutusi, mis aitavad kinnistada teemat või toovad uusi teadmisi ja lähenemist teemale.

Ühiskonnaõpetuses külastatakse meie riigiga seotuid haldusasutusi ning kutsutakse klassi erinevaid avalikus sektoris töötavaid inimesi, kes annavad käsilolevast temast ülevaate.

Inimeseõpetuses kasutatakse väljaspool klassiruumi praktiliste õppeülesannete läbiviimiseks kooliümbrust ja külastatakse võimalusel õppeprogramme Tartu linna muuseumites. III kooliastmes külastatakse Seksuaaltervise Nõuandlat ning võimalusel toimub praktiline esmaabi õpe meditsiinitöötajate poolt koolis või meditsiiniuasutuses.